

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
Кафедра загально-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. першого заступника
начальника Інституту

_____ Калашник Н.С.
“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АГРАРНЕ ПРАВО

за спеціальністю: «Правознавство» 6.030401
факультет: юридичний

Київ – 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Аграрне право» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 6.030401 «Правознавство» ступеня вищої освіти бакалавр, за денною формою навчання.

Розробник: Якимець Олексій Іванович, доцент кафедри загально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент.

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри загально-правових дисциплін

Протокол від «   » _____ 2017 року №

Начальник кафедри загально-правових дисциплін

_____ О.В. Сокальська

Схвалено науково-методичною радою Інституту кримінально-виконавчої служби

Протокол від « ____ » _____ 2017 року № _

Голова науково-методичної ради _____ Н. С. Калашник

1. Програма навчальної дисципліни

Предмет навчальної дисципліни – методологічні, науково-теоретичні, правові, законодавчі джерела з питань правового регулювання аграрних відносин в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки: «Аграрне право» як навчальна має прояв у взаємозв'язках із забезпечуючими даній курс дисциплінами: «Конституційне право», «Адміністративне право і процес», «Цивільне право та процес». А також – з забезпечуваними дисциплінами: «Господарське право», «Кримінальне право», тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Аграрне право» є ознайомити студентів з основоположними засадами аграрного права та аграрного законодавства, навчити застосовувати здобуті теоретичні знання в практичній роботі, а також аналізувати ситуації з аграрно-правових питань, що виникають у реальному житті і правильно їх вирішувати.

Основні завдання вивчення дисципліни «Аграрне право» полягають у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності відповідно до програми: засвоїти основні категорії та інститути аграрного права, вміти розкрити їх зміст; засвоїти основні положення нормативно-правових актів, що регулюють аграрно-правові відносини; показати обізнаність з основними проблемами розвитку аграрного права та законодавства; розробити на підставі визначення юридичних властивостей пропозиції щодо удосконалення чинної нормативно-правової бази на основі виявлених ознак її недосконалості за результатами вивчення та аналізу ефективності чинних нормативно-правових документів.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри теорії держави та права які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: viktorovichk@mail.ua.

2. Структура навчальної дисципліни.

Розділ 1. Загальна частина

Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела аграрного права.

Предмет та метод аграрного права. Основні принципи аграрного права. Система аграрного права. Поняття і класифікація джерел аграрного права. Загальні та спеціальні законодавчі акти. Конституція і закони України як джерела аграрного права. Укази Президента України у системі джерел аграрного права. Правові акти уряду України та органів державного управління у системі

аграрного законодавства. Характеристика, види і юридична сила локальних правових актів як джерел аграрного права.

Тема 2. Аграрні правовідносини та суб'єкти аграрного права.

Поняття та особливості аграрних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення аграрних правовідносин. Поняття і класифікація суб'єктів аграрного права. Об'єктна і суб'єктна частини поняття «підприємство». Визначення аграрного підприємства. Розмежування понять «суб'єкт аграрного права», «суб'єкт господарювання на землі», «суб'єкт аграрного підприємництва (суб'єкт аграрної підприємницької діяльності)».

Правосуб'єктність приватних юридичних осіб (юридичних осіб приватного права) — аграрних підприємців кооперативного і корпоративного типів, їх державна реєстрація. Загальні засади створення, та ліквідації суб'єктів аграрного господарювання. Правосуб'єктність аграрних підприємств корпоративного типу. Правовий статус державних сільськогосподарських підприємств. Громадяни як суб'єкти аграрних правовідносин. Елементи внутрішніх правовідносин. Поняття і правові форми зовнішніх аграрних правовідносин. Єдність і взаємозв'язок аграрних правовідносин з цивільно-правовими, трудовими, фінансово-кредитними, земельними, управлінськими, природоохоронними та іншими правовідносинами.

Тема 3. Державне регулювання сільського господарства.

Завдання та основні напрямки державного регулювання сільського господарства в Україні. Методи державного регулювання. Система органів, що здійснюють державне регулювання та управління сільським господарством. Державний вплив на АПК в умовах ринкової економіки. Поняття, суть і принципи державного регулювання сільського господарства. Мета і завдання державного регулювання сільського господарства та їх правове закріплення. Характеристика системи органів державного управління сільським господарством, їхня компетенція. Форми державного регулювання сільського господарства. Методи державного регулювання сільського господарства. Правові підстави і межі державного втручання в діяльність аграрних підприємств як суб'єктів підприємницької діяльності. Державний протекціонізм національного аграрного підприємництва: форми, види та процедурний порядок реалізації.

Тема 4. Організаційно-правове забезпечення соціального розвитку села.

Поняття соціального розвитку села. Правовий режим об'єктів соціальної сфери села. Правове забезпечення підготовки кадрів для села та зайнятості сільського населення. Правове регулювання розвитку житлово-комунального та дорожнього господарства на селі.

Правове забезпечення оздоровчого обслуговування працівників сільського господарства. Поняття охорони здоров'я працівників сільського господарства

шляхом додержання правил техніки безпеки праці і виробничої санітарії у сільськогосподарському виробництві. Закон України «Про охорону праці» та практика його застосування стосовно працівників сільськогосподарського виробництва та інші нормативно-правові акти про правила техніки безпеки і виробничої санітарії.

Юридична відповідальність за порушення правил техніки безпеки і виробничої санітарії в сільському господарстві.

Розділ 2. Особлива частина

Тема 5. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.

Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт правового регулювання. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Права та обов'язки сільськогосподарських землекористувачів.

Характеристика організаційно-правового забезпечення раціонального використання земель сільськогосподарського призначення та інших природних ресурсів у процесі виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного підприємництва всіх форм власності і організаційно-правових форм, їхні права та обов'язки стосовно використання земель сільськогосподарського призначення, їх збереження та підвищення родючості. Охорона земель як об'єкта природного середовища.

Порядок та умови відшкодування збитків, заподіяних власникам землі і землекористувачам (в тому числі й орендарям). Земельний податок. Визначення його розміру, і порядок сплати. Відповідальність за порушення строків сплати податку.

Юридична відповідальність землевласників і землекористувачів за шкоду, заподіяну землям сільськогосподарського призначення та іншим природним об'єктам.

Тема 6. Правовий статус сільськогосподарського кооперативу.

Поняття та види сільськогосподарських кооперативів. Правові умови та порядок створення сільськогосподарських кооперативів. Правовий режим майна та землі сільськогосподарського кооперативу. Органи управління та контролю сільськогосподарського кооперативу та їх компетенція. Поняття та основні ознаки сільськогосподарських кооперативів. Право власності сільськогосподарських кооперативів. Реорганізація та ліквідація сільськогосподарських кооперативів.

Тема 7. Правове становище фермерських господарств.

Поняття та загальна характеристика правового статусу фермерського господарства. Порядок створення фермерського господарства. Особливості господарської діяльності фермерського господарства. Умови та порядок припинення діяльності фермерського господарства. Поняття, склад фермерського господарства, права та обов'язки його членів. Правовий режим

майна фермерського господарства. Землі фермерських господарств. Державна підтримка фермерських господарств.

Тема8. Правове регулювання ведення особистих селянських господарств.

Законодавчі основи створення і діяльності фермерських господарств. Права і обов'язки громадян щодо ведення фермерських господарств. Фермерське господарство як суб'єкт права власності. Право власності фермерських господарств на землю, майно, кошти, вироблену продукцію, одержані прибутки (доходи).

Земельний податок, визначення його розміру, порядок та умови сплати. Податкові зобов'язання фермерських господарств, їх види, зміст. Особливості майнової відповідальності фермерських господарств за порушення договірних зобов'язань.

Умови і порядок надання кредитів фермерським господарствам. Характеристика нормативно-правових актів з питань розвитку особистих селянських господарств. Право приватної власності на особисте господарство та сільськогосподарську продукцію, що ним виробляється. Право на присадибну земельну ділянку, умови і порядок її надання.

Договори про вирощування і відгодівлю молодняка худоби та птиці в особистих селянських господарствах. Права та обов'язки сільськогосподарських підприємств щодо надання допомоги громадянам для ведення особистого селянського господарства.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань 0304 «Право» (назва і шифр)	Нормативна
	Спеціальність «Правознавство» (6.030401)	
Модулів – 1		Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		4-й
Загальна кількість годин-90		Семестр
		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної - 4	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції
		12 год.
		Семінарські
		12 год.
		Практичні
		12 год.
		Самостійна робота
46 год.		
		Вид контролю: залік

3. Структура залікового кредиту

№ З/П	Назва теми	Всього годин	Всього годин з викладачем	З них:			Сам.роб
				Лекцій	Сем. занять	Практ. занять	
Загальна частина.							
1	Предмет, метод, принципи, система та джерела аграрного права	10	4	2	2		6
2	Аграрні правовідносини та суб'єкти аграрного права	8	4	-	2	2	4
3	Державне регулювання сільського господарства	12	6	2	2	2	6
4	Організаційно-правове забезпечення соціального розвитку села	9	4	2			4
Особлива частина.							
5	Правовий режим земель с/г призначення	12	6	-	2	2	6
6	Правове становище фермерських господарств	10	6	2	2	2	4
7	Правове регулювання ведення особистих селянських господарств	12	6	2	2	2	6
8	Правове регулювання здійснення окремих видів сільськогосподарської діяльності	10	6	2		2	4
	Всього годин	90	44	18	16	10	46

4. Плани семінарських та практичних занять

Розділ 1. Загальна частина.

Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела аграрного права.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття аграрного права.
2. Принципи аграрного права.
3. Закони та підзаконні акти як джерела аграрного права.
4. Засоби вдосконалення аграрного законодавства.

Тема 2. Аграрні правовідносини та суб'єкти аграрного права.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та особливості аграрних правовідносин.
2. Поняття та класифікація суб'єктів аграрних правовідносин.
3. Особливості правового статусу суб'єктів аграрного господарювання.
4. Загальні засади створення, та ліквідації суб'єктів аграрного господарювання.

Тема 3. Державне регулювання сільського господарства

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, суть і принципи державного регулювання сільського господарства.
2. Мета і завдання державного регулювання сільського господарства та їх правове закріплення.
3. Характеристика системи органів державного управління сільським господарством, їхня компетенція.
4. Форми державного регулювання сільського господарства.
5. Методи державного регулювання сільського господарства

Розділ 2. Особлива частина.

Тема 5. Правовий режим земель с/г призначення.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення.
2. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт правового регулювання.
3. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.
4. Права та обов'язки сільськогосподарських землекористувачів.

Тема 6. Правовий статус сільськогосподарського кооперативу

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та види сільськогосподарських кооперативів.
2. Правові умови та порядок їх створення.

3. Поняття права членства в сільськогосподарському підприємстві кооперативного типу.
4. Порядок і умови виникнення членських правовідносин. Дійсне та асоційоване членство.
5. Права та обов'язки членів сільськогосподарського підприємства кооперативного типу.
6. Статути сільськогосподарських кооперативів. Правовий режим майна та землі сільськогосподарського кооперативу.

Тема 7. Правове становище фермерських господарств

Питання до семінарського заняття

1. Поняття і основні ознаки фермерського господарства як приватного і (чи) сімейного суб'єкта підприємницької діяльності з виробництва продуктів харчування, продовольства і сільськогосподарської сировини, її реалізації (в тому числі і після власної і (чи) давальницької переробки).
2. Соціально-економічне призначення фермерського господарства в сучасних умовах
3. Законодавчі основи створення і діяльності фермерських господарств.
4. Права і обов'язки громадян щодо ведення фермерських господарств.
5. Фермерське господарство як суб'єкт права власності.

Тема 8. Правове регулювання ведення особистих селянських господарств

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та основні ознаки особистого селянського господарства.
2. Правовий режим майна особистого селянського господарства.
3. Правовий режим земель особистого селянського господарства.
4. Державна підтримка особистих селянських господарств

5. Завдання для самостійної роботи.

5.1. Практикум.

Розділ 1. Загальна частина.

Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела аграрного права

Питання для самостійного контролю

1. Які нормативно правові акти входять до складу правових засобів правового регулювання аграрних правовідносин?
2. Як ви вважаєте, чим зумовлена така кількість законодавчих актів?
3. Які існують проблеми в правозастосовчій діяльності в сфері аграрного законодавства?
4. Які заходи слід здійснити зі сторони держави спрямовані на удосконалення аграрного законодавства?
5. Що є предметом аграрного права?

6. Що таке сільськогосподарська діяльність?
  7. Які правовідносини складаються в процесі аграрного господарювання?
  8. Які методи аграрного права Ви знаєте?
  9. Що таке метод автономних рішень?
  10. Що являють собою принципи аграрного права?
  11. Що таке система аграрного права?
  12. У чому полягає особливість аграрного права як галузі права?
  13. Яке місце займає аграрне право в системі права України?
10. Що вивчає наука аграрного права?

Пропоновані теми реферативних повідомлень

1. Аграрне право як галузь права, його історичні витoki та особливості.
2. Принципи аграрного права України.
3. Розвиток науки аграрного права.
4. Основні напрями аграрно-правових наукових досліджень на сучасному етапі.
5. Проблеми сучасного наукового правового забезпечення аграрної реформи в Україні.
6. Наука про розвиток сучасного аграрного законодавства та розробку його теоретичних засад.

Тема 2. Аграрні правовідносини та суб'єкти аграрного права

Питання для самостійного контролю

1. Що являють собою аграрні правовідносини?
2. Чим обумовлена специфіка та особливість аграрних правовідносин?
3. Що входить в комплекс аграрних правовідносин?
4. Хто виступає суб'єктами аграрних правовідносин?
5. Що є об'єктом аграрних правовідносин?
6. Визначте поняття юридичних фактів. Яким чином вони впливають на аграрні правовідносини?
7. В чому полягає особливість зовнішніх аграрних правовідносин?
Чим обумовлені внутрішні аграрні правовідносини
8. Що таке правовий статус сільськогосподарського працівника?
9. В яких нормативних актах регламентовані права обов'язки та механізм захисту законних інтересів працівників сільського господарства?
10. В чому полягає специфіка умов праці сільськогосподарських працівників?

Пропоновані теми реферативних повідомлень:

1. Нові правові інститути аграрного права України; проблеми їх розвитку; роль юридичної науки в їх обґрунтуванні.
2. Представники науки аграрного права України.
3. Внутрішні аграрні правовідносини.
4. Зовнішні аграрні правовідносини.

5. Локальні нормативні акти.
6. Поняття, види й особливості аграрних правовідносин.
7. Особливості правового статусу суб'єктів аграрного господарювання

Тема 3. Державне регулювання сільського господарства

Питання для самостійного контролю

1. Що являє собою державне регулювання сільського господарства?
8. Які основні засоби державного регулювання існують в Україні?
9. Вкажіть основні напрямки державного регулювання аграрного сектора.

Чим вони зумовлені?

10. Які переваги та недоліки сьогоденного стану державного регулювання сільського господарства?

11. Що таке метод державного регулювання?

12. Які методи характерні для державного регулювання АПК на даний час?

13. Що являє собою метод індикативного планування?

14. В чому полягає суть методу прогнозування розвитку сільського господарського виробництва?

15. Вкажіть імперативні методи регулювання і управління сільським господарством.

16. Яка особливість методу порад і рекомендацій в управлінні товаровиробниками АПК?

17. Що являє собою система органів державного регулювання та управління сільським господарством?

18. Яким обсягом повноважень наділені дані органи?

19. Які принципи покладені в основу побудови організаційної структури державного регулювання АПК? Дайте їм коротку характеристику.

20. Які зміни відбулися в системі управління сільським господарством?

Пропоновані теми реферативних повідомлень:

1. Система й повноваження державних органів, які здійснюють регулювання сільського господарства.

2. Органи державного контролю та інспекції в АПК.

3. Загальна характеристика фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств та її правове регулювання.

Тема 4. Організаційно-правове забезпечення соціального розвитку села.

Питання для самостійного контролю

1. Яким чином регламентоване фінансове забезпечення соціальної інфраструктури?

2. Як розмежовується фінансування соціального сектору села між бюджетами різних рівнів?

3. Як врегульовуються відносини, пов'язані з організацією житлового будівництва?

4. Що входить в перелік заходів, спрямованих на створення для жителів сільської місцевості культурно-побутових, спортивно-оздоровчих та інших умов?

5. На кого покладено обов'язок спорудження об'єктів культурно-побутового, спортивно-оздоровчого призначення та ін.?

6. Які заходи слід вжити для належного забезпечення медичного обслуговування сільського населення?

Розділ 2. Особлива частина.

Тема 5. Правовий режим земель с/г призначення

Питання для самостійного контролю

1. В яких аспектах розглядається питання відповідальності за шкоду, заподіяну землям сільськогосподарського призначення та іншим природним ресурсам?

2. Які види земельних правопорушень вам відомі?

3. В чому полягає різниця між поняттями «псування» та «знищення» землі?

4. Чим є характерні окремі види відповідальності за порушення земельного законодавства в АПК?

Пропоновані теми реферативних повідомлень:

1. Поняття соціального розвитку села.

2. Правовий режим об'єктів соціальної сфери села.

3. Правове забезпечення наукових досліджень, підготовки кадрів для села та зайнятості сільського населення.

Тема 6. Правовий статус сільськогосподарського кооперативу

Питання для самостійного контролю

1. Хто може бути членом сільськогосподарських утворень?

2. Який порядок вступу до складу членів сільськогосподарського підприємства?

3. Які права та обов'язки членів сільськогосподарського кооперативу вам відомі?

4. Що являє собою право участі в аграрних підприємствах корпоративного типу?

5. Хто може бути засновниками та учасниками аграрних підприємств?

6. В яких випадках здійснюється припинення корпоративних прав?

7. Що може бути підставою для ліквідації сільськогосподарського товариства?

8. На основі яких принципів базується управління в сільськогосподарських підприємствах кооперативного типу?

9. Яким принципами визначається управління в сільськогосподарських підприємствах державної форми власності?

10. Який обсяг повноважень вищого органу управління сільськогосподарського підприємства кооперативного типу?

11. Охарактеризуйте обсяг повноважень правління сільськогосподарського підприємства кооперативного типу.

Пропоновані теми реферативних повідомлень:

1. Поняття та загальна характеристика правового становища господарських товариств в АПК.

2. Правовий статус сільськогосподарських акціонерних товариств.

3. Поняття та види сільськогосподарських кооперативів.

4. Правові умови та порядок створення сільськогосподарських кооперативів.

5. Статути сільськогосподарських кооперативів.

6. Членство в сільськогосподарських кооперативах.

7. Правовий режим майна та землі сільськогосподарського кооперативу.

8. Органи управління та контролю сільськогосподарського кооперативу та їх компетенція.

9. Правові засади реорганізації та ліквідації сільськогосподарських кооперативів.

Тема 7. Правове становище фермерських господарств

Питання для самостійного контролю

1. Що являє собою державна підтримка фермерських господарств?

2. Чим обумовлене вжиття додаткових заходів для підтримки фермерства в Україні?

3. Діяльність яких державних органів спрямована на підтримку фермерських господарств?

4. Хто визначає порядок використання коштів для надання підтримки новоствореним фермерським господарствам?

5. Для яких потреб надаються кошти на безповоротній основі?

6. В яких випадках надається поворотна допомога?

7. Який склад земель фермерського господарства?

8. Якими правами наділене фермерське господарство в процесі використання земель?

9. Що входить в число обов'язків фермерське господарство в процесі використання земель?

10. Яким правами наділене фермерське господарство при будівництві житлових будинків та інших видів споруд?

11. Вкажіть обсяг повноважень у сфері користування природними ресурсами фермерським господарством.

Пропоновані теми реферативних повідомлень:

1. Поняття та загальна характеристика правового статусу фермерських господарств.

2. Умови і порядок створення фермерського господарства та припинення його діяльності.

3. Земельні правовідносини у фермерському господарстві.
4. Майнові правовідносини у фермерському господарстві.
5. Правове регулювання господарської діяльності фермерського господарства.

6. Відносини фермерського господарства з бюджетом, банківськими установами та страховими організаціями

Тема 8. Правове регулювання ведення особистих селянських господарств

Питання для самостійного контролю

1. Визначте поняття особистого селянського господарства.
2. Чим відрізняється правове становище особистого селянського господарства від фермерського господарства?
3. Який правовий режим майна особистого селянського господарства?
4. В чому полягає особливість правового режиму земельних ділянок особистого селянського господарства?

Пропоновані теми реферативних повідомлень:

1. Поняття та основні ознаки особистого селянського господарства.
2. Правовий режим майна особистого селянського господарства.
3. Правовий режим земель особистого селянського господарства.
4. Державна підтримка особистих селянських господарств

Тема 9. Правове регулювання здійснення окремих видів сільськогосподарської діяльності

Питання для самостійного контролю

1. Які є окремі види сільськогосподарської діяльності?
2. Назвіть загальна характеристика правового регулювання галузі тваринництва.
3. Правове регулювання бджільництва.
4. Правове регулювання виробництва рибної продукції. Правове регулювання племінної справи у тваринництві.
5. Правове регулювання ветеринарної медицини. Правове регулювання рослинництва.
6. Правове регулювання насінництва.
7. Правові аспекти вирощування наркотичних рослин.
8. Правова охорона прав на сорти рослин.
9. Правове регулювання захисту рослин.

Пропоновані теми реферативних повідомлень:

1. Правове регулювання тваринництва. Загальна характеристика правового регулювання галузі тваринництва.
2. Правове регулювання племінної справи.
3. Правова охорона прав на штами мікроорганізмів.
4. Правові аспекти вирощування наркотичних рослин.

5.2. Орієнтовний перелік питань для тестового контролю самостійної роботи.

Розділ 1. Загальна частина.

Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела аграрного права

Тести для самоконтролю

1. Аграрне право України є правонаступником:
  - А) колгоспного права;
  - Б) цивільного права;
  - В) земельного права;
  - Д) сільськогосподарського права.
2. Предметом аграрного права є:
  - А) управлінські відносини;
  - Б) відносини в сфері сільськогосподарської діяльності майнового, земельного, трудового, господарського та організаційно-управлінського характеру в процесі виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції; предмет, метод та принципи аграрного права;
  - С) майнові та особисті немайнові відносини;
  - Д) відносини з приводу здійснення підприємницької діяльності.
3. В аграрному праві застосовуються такі методи як:
  - А) примусу;
  - Б) заборони;
  - С) рекомендацій;
  - Д) дозволу.
4. Принципи аграрного права — це:
  - А) методи державного регулювання діяльності сільськогосподарських товаровиробників;
  - Б) аграрна політика держави;
  - С) зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів АПК;
  - Д) основоположні ідеї, що або висловлені в законі, або впливають з нього, відповідно до яких здійснюється регулювання аграрних відносин.
5. Основними принципами правового регулювання аграрних відносин в сучасний період є:
  - А) пріоритетність розвитку агропромислового комплексу;
  - Б) державна підтримка агропромислового комплексу;
  - С) переходу до радгоспно-колгоспної системи господарювання;
  - Д) прямого втручання в діяльність суб'єктів АПК.
6. Система аграрного права України складається з:
  - А) особливої частини;
  - Б) спеціальної частини;
  - С) загальної, особливої та спеціальної частини;

D) специфічної частини.

7. Загальна частина аграрного права охоплює такі правові інститути:

- A) правовий режим земель сільськогосподарського призначення;
- B) джерела аграрного права;
- C) правове регулювання трудових відносин в сільському господарстві;
- D) предмет, метод та принципи аграрного права.

8. Особлива частина аграрного права охоплює такі правові інститути::

- A) аграрні правовідносини;
- B) правовий режим майна сільськогосподарських підприємств;
- C) аграрна реформа в зарубіжних країнах;
- D) захист прав сільськогосподарських підприємств.

9. Спеціальна частина аграрного права охоплює такі правові інститути:

- A) державне регулювання сільського господарства;
- B) правове становище селянського (фермерського) господарства;
- C) аграрне право зарубіжних країн;
- D) зовнішньоекономічна діяльність сільськогосподарських підприємств.

10. Джерела аграрного права України:

- A) закони України;
- B) уніфіковані акти;
- C) диференційовані акти;
- D) міжнародні нормативно-правові акти.

11. Державне регулювання сільського господарства - це:

- A) визначене коло суспільних відносин, які регулюються нормами цієї галузі права;
- B) це основоположні ідеї, що або висловлені в законі, або впливають з нього, відповідно до яких здійснюється регулювання аграрних відносин;
- C) це економічний вплив держави на виробництво, переробку і реалізацію сільськогосподарської продукції;
- D) сукупність нормативно-правових актів, що регулюють аграрні правовідносини.

12. Основні завдання державного регулювання та управління сільським господарством:

- A) необхідність своєчасних перетворень і реформувань в АПК;
- B) стабілізація і розвиток агропромислового виробництва;
- C) зближення рівнів прибутків працівників сільського господарства і промисловості;
- D) запровадження методів адміністративного контролю за діяльністю агропромислових підприємств.

13. Основні напрямки державного регулювання і управління сільським господарством:

- A) фінансування, страхування суб'єктів АПК;

В) належне матеріально-технічне забезпечення товаровиробників технікою вітчизняного виробництва;

С) надання кредитів за підвищеними відсотками;

Д) формування ринку землі і сільськогосподарської продукції.

14. Методи державного регулювання АПК:

А) прогнозування розвитку сільськогосподарського виробництва;

В) застосування програмно-цільових важелів та засобів в регулюванні та управлінні сільським господарством;

С) застосування нормативно-правових засобів, порад і рекомендацій в управлінні товаровиробниками в АПК;

Д) забезпечення засобів прямого веління (імперативу) в регулюванні і управлінні державними сільськогосподарськими підприємствами.

Тема 2. Аграрні правовідносини та суб'єкти аграрного права.

Тести для самоконтролю

1. В залежності від форм власності суб'єкти аграрних відносин поділяються на:

А) приватні;

В) колективні;

С) кооперативні;

Д) фермерські.

2. До аграрних підприємців кооперативного типу відносяться:

А) сільськогосподарські виробничі кооперативи;

В) акціонерні товариства;

С) спілки селян;

Д) фермерські господарства.

3. До аграрних підприємців корпоративного типу відносяться:

А) спілки селян;

В) колективні сільськогосподарські підприємства;

С) відкриті акціонерні товариства;

Д) приватні підсобні господарства.

4. Суб'єктами аграрного права, статутна діяльність яких спрямована на забезпечення нормальної виробничо-технічної діяльності аграрних підприємців-товаровиробників є:

А) аграрні біржі;

В) банки;

С) фермерські господарства;

Д) підприємства з агрохімічного обслуговування.

5. Майно державному сільськогосподарському підприємству передається власником для використання на праві:

А) оперативного управління;

- В) повного господарського відання;
С) оренди;
Д) довгострокового користування.
6. До складу суб'єктів аграрного права відносяться:
А) приватні аграрні підприємства;
В) фермерські господарства;
С) сільська Рада;
Д) спілки селян.
7. Який Закон визначає умови діяльності сільськогосподарського кооперативу:
А) «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі»;
В) «Про сільськогосподарську кооперацію»;
С) «Про фермерське господарство».
8. Сільськогосподарське підприємство вважається створеним, набуває прав юридичної особи з дня реєстрації:
А) в податковій інспекції;
В) в Антимонопольному комітеті;
С) в органах виконавчої влади;
Д) в Пенсійному фонді.
9. Відмова від державної реєстрації може бути оскаржена в порядку:
А) претензійного врегулювання;
В) подачі скарги в вищестоящу інстанцію виконавчої влади;
С) звернення зі скаргою до прокуратури;
Д) подачі заяви до суду.
10. Сільськогосподарське підприємство діє на основі:
А) положення про сільськогосподарське підприємство;
В) Статуту сільськогосподарського підприємства;
С) Декрету КМУ «Про діяльність сільськогосподарського підприємства»;
Д) Земельного кадастру.
11. Статут сільськогосподарського підприємства приймається, затверджується:
А) на загальних зборах членів сільськогосподарського підприємства;
В) рішенням відповідної Ради;
С) розпорядженням районної держадміністрації;
Д) розпорядженням обласної держадміністрації.
12. Членство в сільськогосподарському кооперативі виникає:
А) згідно з розпорядженням органів місцевої влади;
В) на основі добровільного вступу до ВСГК;
С) за рішенням суду;
Д) реорганізації центрального органу виконавчої влади.
13. Право колективної власності здійснюють:

- A) органи державної адміністрації;
- B) Ради народних депутатів за місцем знаходження підприємства;
- C) загальні збори;
- D) збори уповноважених членів підприємства.

14. Розпорядження майном сільськогосподарського підприємства здійснюється на підставі:

- A) рішення загальних зборів;
- B) рішення суду;
- C) клопотання прокуратури;
- D) розпорядження облдержадміністрації.

15. До пайового фонду майна членів підприємства включається:

- A) вартість основних виробничих і оборотних фондів;
- B) цінні папери;
- C) майно членів підприємства;
- D) гроші.

16. Загальні збори сільськогосподарського підприємства:

- A) приймають Статут сільськогосподарського підприємства;
- B) вносять зміни та доповнення до Статуту сільськогосподарського підприємства;

C) рекомендують затвердити Статут сільськогосподарського підприємства на сесії районної Ради;

D) вирішують питання про обрання правління, його членів та ревізійної комісії.

17. Гарантії самоврядування сільськогосподарського підприємства забезпечуються:

- A) положеннями про райдержадміністрацію;
- B) Статутом сільськогосподарського підприємства;
- C) правилами внутрішнього трудового розпорядку;
- D) посадовими інструкціями.

18. Реорганізація та ліквідація сільськогосподарського підприємства проводиться за рішенням:

- A) загальних зборів його членів;
- B) суду або господарського суду;
- C) загальних зборів мешканців села відповідної Ради;
- D) профспілкового комітету.

19. Підприємство вважається реорганізованим або ліквідованим з моменту:

- A) прийняття рішення загальними зборами;
- B) прийняття рішення суду або господарського суду;
- C) оголошення підприємства банкрутом;
- D) виключення підприємства з державного реєстру.

20. У разі злиття підприємства з іншим підприємством майнові права та обов'язки кожного з них:

- A) переходять до новоствореного підприємства;
- B) не переходять до новоствореного підприємства;
- C) переходять до новоствореного підприємства тільки борги;
- D) переходять до держави.

21. При перетворенні одного підприємства в інше до новоствореного підприємства переходять:

- A) всі права і обов'язки колишнього підприємства;
- B) тільки обов'язки колишнього підприємства;
- C) тільки права колишнього підприємства;
- D) права і обов'язки не переходять.

22. Сільськогосподарське підприємство ліквідується:

- A) загальними зборами підприємства;
- B) ліквідаційною комісією, яка утворюється загальними зборами;
- C) ліквідаційною комісією, яка утворюється за рішенням районної Ради;
- D) комісією з питань банкрутства.

23. Вищим органом самоврядування сільськогосподарського підприємства є:

- A) загальні збори членів сільськогосподарського підприємства;
- B) збори уповноважених сільськогосподарських підприємств;
- C) загальні збори жителів села;
- D) сільський схід.

24. На підставі якого документа громадянина приймають в члени сільськогосподарського кооперативу:

- A) письмової заяви;
- B) усної заяви;
- C) за направленням служби зайнятості населення;
- D) документа про освіту.

25. Заява про вступ у члени підприємства має бути розглянута правлінням протягом

- A) 20 днів;
- B) 60 днів;
- C) 30 днів;
- D) 10 днів

Тема 3. Державне регулювання сільського господарства

Тести для самоконтролю

1. Центральним органом державного регулювання та управління сільським господарством є:

- A) Міністерство культури та мистецтв України;
- B) Міністерство земельної політики;

- C) Міністерство екологічної політики;
 D) Міністерство аграрної політики.
2. Органом державного управління землями є:
 A) Комітет харчової промисловості;
 B) Комітет з питань садівництва, виноградарства і виробничої промисловості;
 C) Державного комітету рибного господарства;
 D) Державний комітет по земельних ресурсах.
3. Принципами державного регулювання і вдосконалення господарсько-економічного самоуправління в агропромисловому комплексі є:
 A) пріоритетного розвитку сільськогосподарського виробництва;
 B) упорядкування механізму управління державним сектором АПК;
 C) пільгового кредитування і оподаткування;
 D) здійснення державного регулювання переважно адміністративними методами.
4. Державне регулювання сільського господарства:
 A) можливість вибору бажаного для підприємства варіанта поведінки;
 B) упорядковувальна діяльність;
 C) організаційна діяльність;
 D) інноваційна діяльність.
5. Державне регулювання сільського господарства є засобом:
 A) реалізація завдань і функцій правової держави;
 B) втілення в життя економічної політики;
 C) забезпечення кооперації праці для фермерського господарства;
 D) створення умов для відродження радгоспно-колгоспного ладу.
6. Державно-правове регулювання сільського господарства здійснюється на підставі:
 A) внутрішньогосподарських актів;
 B) Законів України;
 C) посадових інструкцій;
 D) Конституції України

Тема 4. Організаційно-правове забезпечення соціального розвитку села

Тести для самоконтролю

1. Сільськогосподарське підприємство забезпечує дотримання встановлених правил і норм охорони праці згідно із Законами України:
 A) «Про дорожній рух»;
 B) «Про оплату праці»;
 C) «Про охорону праці»;
 D) «Про охорону навколишнього природного середовища».
2. Основними принципами організації праці є:
 A) матеріальна зацікавленість працівників;

- В) вільне використання своїх здібностей і майна при здійсненні підприємницької діяльності;
- С) необхідність своєчасних реформувань АПК;
- Д) раціональне використання земель сільськогосподарського призначення.
3. За порушення трудової дисципліни аграрним правом передбачено такі види відповідальності:
- А) кримінальна;
- В) господарсько-правова;
- С) дисциплінарна;
- Д) матеріальна.
4. Заходи дисциплінарної відповідальності:
- А) звільнення;
- В) тримання під вартою;
- С) конфіскація майна;
- Д) догана.
5. Види матеріальної відповідальності:
- А) бригадна;
- В) повна;
- С) колективна;
- Д) догана.
6. Дисциплінарне стягнення застосовується безпосередньо за виявленням проступку, але не пізніше _____ з дня його виявлення, не враховуючи часу відсутності працівника на роботі у зв'язку тимчасовою непрацездатністю або перебуванням його у відпустці:
- А) року;
- В) місяця;
- С) тижня;
- Д) десятиріччя..
7. З метою забезпечення виконання вимог щодо охорони праці роботодавець зобов'язаний:
- А) створити відповідні служби охорони праці;
- В) розробити і затвердити локальні нормативні акти про охорону праці;
- С) забезпечити усунення причин, що призводять до нещасних випадків та професійних захворювань;
- Д) впроваджувати сучасні технології та засоби охорони праці..
8. Якщо працівник не допустить нового порушення трудової дисципліни і проявив себе як сумлінний працівник, то стягнення може бути знято до закінчення _____:
- А) двох років;
- В) одного року;
- С) одного тижня;

D) не знімається раніше встановленого терміну.

9. Матеріальна відповідальність, як правило, обмежується _____ заробітком працівника:

- A) середньорічним;
- B) середньомісячним;
- C) ододенним;
- D) не встановлено обмежень

10. Форми оплати праці працівників сільськогосподарського підприємства:

- A) основна;
- B) суміжна;
- C) пропорційна;
- D) додаткова.

11. Системи оплати праці працівників сільськогосподарського підприємства:

- A) підрядна;
- B) грошова;
- C) акордна;
- D) основна.

12. Дисциплінарні стягнення на голову правління, голову ревізійної комісії накладаються:

- A) представником органів місцевого самоврядування;
- B) працівником органів внутрішніх справ;
- C) загальними зборами;
- D) комісією по трудових спорах.

Розділ 2. Особлива частина.

Тема 5. Правовий режим земель с/г призначення

Тести для самоконтролю

1. Які форми власності на землю ви знаєте?:

- A) державна;
- B) індивідуальна;
- C) колектива;
- D) приватна.

2. Хто виступає суб'єктом права державної власності на землю?:

- A) Президент України;
- B) Верховна Рада України;
- C) Кабінет Міністрів;
- D) Відділ земельних ресурсів.

3. Хто виступає суб'єктом права приватної власності на землю?

- A) громадяни України;
- B) члени профспілкових комітетів;
- C) орендарі;

Д) іноземні громадяни.

4. Коли виникає право користування наданою земельною ділянкою?:

А) після встановлення землепорядною організацією меж земельної ділянки в натурі;

В) після одержання Державного акта на право користування земельною ділянкою;

С) після рішення сесії сільської Ради про надання земельної ділянки у власність;

Д) після видачі довідки сільської Ради, що засвідчує власність земельної ділянки.

5. Які встановлені терміни користування землею?:

А) постійне землекористування;

В) без заздалегідь встановленого строку;

С) оренди до 15-ти років;

Д) тимчасове користування.

6. Кому і для яких цілей передається земля у постійне користування?:

А) громадянам України для ведення фермерського господарства;

В) релігійним організаціям для організації підприємницької діяльності;

С) загальним зборам сільськогосподарського кооперативу для його обслуговуючого персоналу;

Д) сільській Раді для виділення соціально незахищеним верствам населення.

7. Ким і для яких цілей надається земля в тимчасове користування?:

А) правлінням сільськогосподарських підприємств медичному персоналу села;

В) рішенням загальних зборів для релігійних об'єднань;

С) сільськогосподарським підприємствам облвиконкомом для посіву елітного насіння;

Д) Радами народних депутатів для городництва, сінокосіння.

8. Які органи мають право на вилучення земельних ділянок?

А) сільська, селищна Рада;

В) виконкоми районних Рад;

С) Верховна Рада України;

Д) загальні збори сільськогосподарського підприємства

9. У яких випадках припиняється право користування землею?:

А) невикористання протягом шести місяців земельної ділянки наданої для сільськогосподарського виробництва;

В) використання землі не за цільовим призначенням;

С) порушення правил земельного сервітуту;

Д) добровільної відмови від земельної ділянки.

10. В яких випадках припиняється право власності на земельну ділянку?:

- A) призову громадянина до лав Збройних сил України;
- B) вступу громадянина в члени сільськогосподарського підприємства;
- C) смерті одного з членів фермерського господарства;
- D) добровільної відмови від земельної ділянки.

11. Власники або землекористувачі земельних ділянок можуть вимагати встановлення таких земельних сервітутів:

- A) право проходу та проїзду на велосипеді;
- B) право прокладання та експлуатації ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій;
- C) право користуватися корисними копалинами;
- D) право відводу води із своєї земельної ділянки на сусідню або через сусідню земельну ділянку.

12. Права власників земельних ділянок і землекористувачів:

- A) самостійно господарювати на землі;
- B) зводити будівлі і споруди на ділянці без будь-якого погодження;
- C) добувати на земельній ділянці корисні копалини;
- D) одержувати від місцевої Ради компенсацію підвищення родючості ґрунтів.

12. Обов'язки власників земельних ділянок:

- A) забезпечувати використання землі відповідно за цільовим призначенням;
- B) на свій розсуд підтримувати режим санітарних зон і територій;
- C) право надавати прохід (проїзд) через свою ділянку;
- D) своєчасно вносити земельний податок.

13. Хто має право отримувати земельну ділянку у власність?

- A) іноземні громадяни;
- B) громадяни України для ведення фермерського господарства;
- C) сільськогосподарські підприємства для передачі землі для ведення підсобного господарства його членами;
- D) громадяни України для ведення підсобного господарства

14. Яким органом здійснюється вилучення земель?:

- A) підприємствами, установами і організаціями, зацікавленими у їх відведенні;
- B) місцевими Радами за їхнім рішенням;
- C) фінансовими органами райдержадміністрації;
- D) комітетом з охорони навколишнього природного середовища.

15. Правові засоби забезпечення раціонального використання земель сільськогосподарського призначення визначаються:

- A) Земельним кодексом України;
- B) Екологічним кодексом України;
- C) Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Д) Цивільним кодексом.

16. Державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється:

- А) органами внутрішніх справ;
- В) органами Держкомзему України;
- С) державним казначейством;
- Д) органами місцевого самоврядування.

17. Моніторинг земель — це:

- А) фінансове забезпечення діяльності землевласників та землекористувачів;
- В) належне матеріально-технічне забезпечення товаровиробників технікою вітчизняного виробництва для належного обробітку земель;
- С) система спостереження за станом земель, з метою своєчасного виявлення змін, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів;
- Д) формування ринку землі.

18. Види моніторингу земель:

- А) регіональний;
- В) національним;
- С) сільський;
- Д) локальний.

19. Види відповідальності за порушення правил раціонального використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення:

- А) дисциплінарна;
- В) адміністративна;
- С) кримінальна;
- Д) земельна.

Тема 6. Правовий статус сільськогосподарського кооперативу

Тести для самоконтролю

1. До основних ознак виробничого сільськогосподарського кооперативу належать такі:

- А) засновниками і членами виробничого сільськогосподарського кооперативу можуть бути тільки фізичні особи;
- В) обов'язковою є трудова участь членів у діяльності виробничого кооперативу;
- С) змістом його діяльності є спільне виробництво продукції сільського, а також рибного та лісового господарств;
- Д) це одна із організаційних форм підприємництва, метою якого є отримання прибутку.

2. Обслуговувальним сільськогосподарським кооперативам властиві такі ознаки:

- А) їх членами можуть бути як фізичні, так і юридичні особи;

В) основним змістом їх діяльності є обслуговування потреб сільськогосподарського виробництва, переважно членів кооперативу;

С) обов'язковою є участь членів у господарській діяльності кооперативу;

Д) вони не ставлять за мету отримання прибутку.

3. Право членства у сільськогосподарських підприємствах кооперативного та корпоративного типу, а також у приватно-орендних підприємствах та фермерських господарств регулюється:

А) Конституцією України;

В) КЗпП;

С) Статутом;

Д) правилами внутрішнього трудового розпорядку;

Е) установчим договором

4. Щоб стати членом сільськогосподарського кооперативу потрібно:

А) досягти 16 річного віку;

В) мати спеціальну освіту;

С) внести вступний та пайовий внесок

5. Асоційовані члени сільськогосподарського кооперативу мають право:

А) ухвального голосу при прийнятті рішень на загальних зборах членів кооперативу;

В) дорадчого голосу у вирішенні питань діяльності кооперативу;

С) першочергового отримання часток доходу від діяльності кооперативу;

Д) першочергове право на отримання майнового внеску та відповідних часток доходу у разі ліквідації кооперативу.

6. Членство в сільськогосподарському кооперативі припиняється у разі:

А) закінчення строку членських відносин у кооперативі.

В) добровільного виходу з кооперативу.

С) за рішенням правління кооперативу виключення з членів кооперативу.

Е) реорганізації та ліквідації кооперативу.

Тема 7. Правове становище фермерських господарств

Тести для самоконтролю

1. Правові засади діяльності фермерського господарства регламентуються:

А) Законом України «Про власність»;

В) Законом України «Про господарські товариства»;

С) Законом України «Про селянське (фермерське) господарство»;

Д) Законом України «Про фермерське господарство».

2. Фермерське господарство може бути створене:

А) тільки одним громадянином України;

В) одним громадянином України або кількома громадянами України, які є родичами або членами сім'ї;

С) особою без громадянства;

Д) членами сім'ї.

3. Право на створення фермерського господарства має кожний дієздатний громадянин України:
- A) 18-ти річного віку;
  - B) 20-ти річного віку;
  - C) 14-ти річного віку;
  - D) 16-ти річного віку.
4. Фермерське господарство діє на основі:
- A) положення;
  - B) наказу;
  - C) статуту;
  - D) інструкції.
5. Головою фермерського господарства є:
- A) його засновник;
  - B) родич засновника голови фермерського господарства;
  - C) члени сім'ї;
  - D) подружжя.
6. Членами фермерського господарства можуть бути:
- A) подружжя;
  - B) діти, які досягли 16-ти річного віку;
  - C) діти, які досягли 14-ти річного віку;
  - D) батьки подружжя.
7. Для державної реєстрації фермерського господарства подаються такі документи:
- A) документ про освіту;
  - B) засновницькі документи;
  - C) схематичне зображення земельної ділянки;
  - D) реєстраційну картку
8. Документи для державної реєстрації подаються головою фермерського господарства або уповноваженою ним особою:
- A) кур'єром;
  - B) рекомендованим листом;
  - C) особисто;
  - D) факсом.
9. Державна реєстрація фермерського господарства проводиться за наявності всіх документів протягом не більше:
- A) 30 робочих днів;
  - B) 25 робочих днів;
  - C) 10 робочих днів;
  - D) 5 робочих днів
10. Новоствореним фермерським господарствам у період становлення надається допомога за рахунок бюджету:

А) перші чотири роки після його створення, а в трудонедостатніх населених пунктах – шість років;

В) перші три роки після його створення, а в трудонедостатніх населених пунктах – п'ять років;

С) перші два роки після його створення, а в трудонедостатніх населених пунктах – чотири роки;

Д) перші десять років після його створення, а в трудонедостатніх населених пунктах – п'ятнадцять років.

11. У разі відмови органів державної влади у наданні земельної ділянки для фермерського господарства, це питання вирішується

А) господарським судом;

- судом;

В) Радою народних депутатів;

С) арбітражним судом.

12. Майно фермерського господарства належить йому::

А) на праві оперативного управління;

В) на праві власності;

С) а праві повного господарського відання;

Д) на правах оренди

13. Фермерське господарства та його члени мають право:

А) самостійно господарювати на землі;

В) передавати в оренду земельну ділянку;

С) використовувати земельні ділянки не за їх цільовим призначенням;

Д) не сплачувати податки та збори

14. Фермерські господарства зобов'язані:

А) здійснювати підтримку приватних підсобних господарств у відповідних населених пунктах;

В) реалізовувати сільськогосподарську продукцію для державного резерву;

С) не порушувати прав власників суміжних земельних ділянок;

Д) дотримуватись санітарних та інших вимог щодо якості продукції.

15. Діяльність фермерського господарства припиняється у разі:

А) прийняття рішення про припинення діяльності органом місцевої влади;

В) банкрутства;

С) ліквідації;

Д) невиконання вимог щодо поставки сільськогосподарської продукції для державних потреб.

16. Рішення про створення об'єднання с/г кооперативів приймається:

А) загальними зборами господарств–учасників ;

В) уповноваженими представниками господарств–учасників ;

С) Міжнародним Кооперативним Альянсом ;

D) Антимонопольним комітетом.

17. Хто не може бути членом правління с/г кооперативу ?

A) член ревізійної комісії кооперативу ;

B) перевірки структурних підрозділів ;

C) директор кооперативу ;

D) член спостережної ради ;

E) головні спеціалісти ;

F) матеріальна відповідальність особи.

Тема 8. Правове регулювання ведення особистих селянських господарств

Тести для самоконтролю

1. Основною метою діяльності, пов'язаної з веденням особистого селянського господарства, є:

A) отримання прибутку

B) задоволення особистих потреб у сільськогосподарській продукції

C) задоволення державних потреб у товарній аграрній продукції

2. Особисті селянські господарства підлягають:

A) державній реєстрації як суб'єкти підприємницької діяльності

B) обліку у сільських, селищних, міських радах

C) ведення особистого селянського господарства здійснюється вільно, без державної реєстрації та обліку.

3. До основних ознак особистого селянського господарства можна віднести:

A) особисте селянське господарство – це господарська діяльність без створення юридичної особи;

B) особисте селянське господарство є юридичною особою діяльність, пов'язана з веденням особистого селянського господарства, є підприємницькою

C) веденням особистого селянського господарства можуть займатися тільки громадяни України

D) особисте селянське господарство – це сімейно-трудове об'єднання громадян

E) діяльність, пов'язана з веденням особистого селянського господарства, є додатковою і може поєднуватися з трудовою діяльністю в інших суб'єктах аграрного підприємництва;

F) для ведення особистого селянського господарства можна залучати найманих працівників за трудовим договором (контрактом).

4. Для ведення особистого селянського господарства використовуються земельні ділянки розміром не більше:

A) 0,6 га

B) 1 га

- C) 2 га
- D) 50 га.

5. Члени особистого селянського господарства:

- A) вважаються зайнятими у суспільному виробництві
- B) вважаються безробітними

C) можуть бути віднесені до категорії зайнятого населення, якщо робота в цьому господарстві для них є основною і розрахунковий місячний дохід на одного члена дорівнює або перевищує розмір мінімальної заробітної плати.

6. Для ведення особистого селянського господарства земельні ділянки можуть надаватись

- A) у власність
- B) в оренду
- C) у постійне користування.

7. Членами особистого селянського господарства можуть бути:

- A) як фізичні, так і юридичні особи
- B) тільки громадяни України, що перебувають у сімейних чи родинних відносинах та досягли 18-річного віку

C) фізичні особи, що перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають.

C) фізичні особи, що перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають.

Тема 9. Правове регулювання здійснення окремих видів сільськогосподарської діяльності

Тести для самоконтролю

1. Із угідь, які були в постійному користуванні державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, створюють резервний фонд у розмірі до:

- A) 5 % сільськогосподарських угідь;
- B) 15 % сільськогосподарських угідь; +
- C) 25 % сільськогосподарських угідь;
- D) 10 % сільськогосподарських угідь.

2. Місце розташування земельних ділянок громадян при ліквідації сільськогосподарських підприємств визначаються землепорядними проектами, які затверджують:

- A) органи виконавчої влади;
- B) органи місцевого самоврядування;
- C) власники земельних часток (паїв);
- D) збори власників земельних часток (паїв)

3. Землі для сінокосіння і випасання худоби надаються громадянам:

- A) в оренду;
- B) у власність;
- C) у постійне користування;
- D) у концесію.

4. Земельні ділянки, призначені для садівництва, можуть використовуватися для:

- A) зведення житлових будинків;
- B) закладання лісових насаджень;
- C) закладання багаторічних плодкових насаджень;+
- D) розміщення оптових ринків

5. Землі загального користування садівничого кооперативу передаються йому безоплатно у власність за клопотанням:

- A) органу виконавчої влади;
- B) органу місцевого самоврядування;
- C) вищого органу управління товариства;+
- D) члена кооперативу.

6.Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни: доповіді, повідомлення, ситуативні завдання з використанням інтерактивних методів та сучасних технологій презентації результатів та інші види індивідуальних завдань, запропонованих викладачем, сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Види індивідуальних завдань з навчальної дисципліни визначаються робочим навчальним планом. Терміни подачі, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, який розробляється кафедрою на кожний семестр. Індивідуальні завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача. Наявність позитивних оцінок, отриманих здобувачами вищої освіти за індивідуальні завдання, є необхідною умовою допуску до семестрового контролю з даної дисципліни.

7. Методи навчання та контролю.

При вивченні дисципліни застосовуються словесні та наочні методи навчання. Ці методи спрямовані на передачу і засвоєння знань з формуванням у них умінь і навичок.

Для реалізації прямого та зворотного зв'язку в організації навчального процесу дисципліни «Аграрне право» необхідно здійснювати безперервний комплексний контроль у системному поєднанні видів, методів, форм перевірок та оцінювання навчальних досягнень, зокрема метод усного опитування; метод письмового контролю; метод контролю рівня виконавських знань (за формами реалізації: практичних індивідуальних завдань, тестових опитувань, есе); метод тестування навчальних досягнень.

8. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю.

1. Поняття і предмет аграрного права України. Аграрно-правові відносини.
2. Особливості предмету аграрного права України
3. Методи аграрного права України.
4. Аграрне право у правовій системі України.
5. Система аграрного права України.
6. Принципи аграрного права.
7. Поняття науки аграрного права.
8. Джерела аграрного права та їх особливості. Класифікація джерел.
9. Підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел аграрного права.
10. Поняття, види і особливості аграрних правових відносин.
11. Внутрішні та зовнішні аграрні правовідносини.
12. Поняття і класифікація суб'єктів аграрного права України.
13. Загальні засади створення та ліквідації суб'єктів аграрного господарювання.
14. Правове регулювання приватизації в аграрному секторі.
15. Правове регулювання паювання в аграрному секторі.
16. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в аграрному секторі.
17. Правове забезпечення формування ринку сільськогосподарської техніки.
18. Правове регулювання ринку зерна.
19. Правове регулювання ринку цукру.
20. Правове регулювання ринку алкоголю й тютюну.
21. Форми й методи регулятивної діяльності державних органів в аграрному секторі.
22. Система й повноваження державних органів, які здійснюють регулювання аграрним сектором.
23. Правове становище та повноваження Міністерства аграрної політики України.
24. Правове становище та повноваження Державного комітету України по земельних ресурсах..
25. Органи державного контролю та інспекції в аграрному секторі.
26. Організаційно-правове забезпечення соціального розвитку села.
27. Правовий режим об'єктів соціальної сфери села.
28. Правове забезпечення наукових досліджень, підготовки кадрів для села та зайнятості сільського населення
29. Правове регулювання розвитку житлово-комунального та дорожнього господарства на селі.
30. Види та зміст відповідальності за порушення аграрного законодавства.
31. Майнова відповідальність за порушення аграрного законодавства.

32. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення та його особливості.
33. Загальна характеристика та правове становище підприємств кооперативного типу в аграрному секторі.
34. Загальна характеристика та правове становище підприємств корпоративного типу в аграрному секторі.
35. Правовий статус аграрних акціонерних товариств.
36. Правовий статус товариств з обмеженою відповідальністю в аграрному секторі.
37. Поняття та види сільськогосподарських кооперативів.
38. Правове становище фермерських господарств за аграрним законодавством.
39. Умови і порядок створення фермерського господарства та припинення його діяльності.
40. Земельні та майнові правовідносини у фермерському господарстві.
41. Правове регулювання ведення особистих (підсобних) селянських господарств.
42. Правовий режим земель та майна особистого селянського господарства.
43. Загальна характеристика правового становища державних та комунальних підприємств аграрного сектору.
44. Правовий режим майна та особливості здійснення господарської діяльності державними та комунальними аграрними підприємствами.
45. Правове регулювання племінної справи у тваринництві.
46. Правове регулювання бджільництва в аграрному секторі.
47. Правове регулювання ветеринарної медицини в аграрному секторі.
48. Система та повноваження Державного департаменту ветеринарної медицини при Мінагрополітики України.
49. Процедурний порядок та правові підстави впровадження правового режиму карантину тварин.
50. Правова охорона прав на сорти рослин.
51. Правові підстави та процедурний порядок державного випробування сортів рослин та визначення їх придатності для поширення в Україні.
52. Майнові права власника сорту рослини.
53. Правове регулювання насінництва в аграрному секторі.
54. Система та повноваження Української державної насінневої інспекції при Мінагрополітики України.
55. Правове регулювання захисту рослин в аграрному секторі.
56. Система та повноваження Державної служби з карантину рослин України.
57. Правові підстави вирощування наркотичних рослин в аграрному секторі.

58. Договірні зобов'язання в аграрному секторі. Особливості правового регулювання та класифікація.

59. Особливості укладення та виконання договорів контрактації в аграрному секторі.

60. Формування державних ресурсів сільськогосподарської продукції на підставі договорів контрактації.

61. Особливості аграрно-правового регулювання ринку зерна та заставних закупівель сільськогосподарської продукції.

62. Науково-технічна продукція як об'єкт правового регулювання та обігу у сільському господарстві.

63. Права на селекційні досягнення у тваринництві як предмет договору на використання науково-технічної продукції.

64. Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт в аграрному секторі.

65. Правове забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції.

66. Державне регулювання відносин щодо забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції.

67. Права, обов'язки та відповідальність виробників, постачальників і продавців щодо забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції.

68. Загальна характеристика законодавства про охорону навколишнього природного середовища у сільському господарстві.

69. Правова охорона ґрунтів та інших природних ресурсів у сільському господарстві.

70. Правове регулювання меліорації земель у сільському господарстві.

9. Рейтингова система оцінювання результатів навчання.

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)								Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
5	5	5	5	5	5	5	5	40	100
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8		

Аудиторна робота – 60%, залік – 40%. Підсумкова кількість балів -100 %.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	Відмінно	зараховано
85-89	B	Добре	
75-84	C		
66-74	D	Задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна

1. Агропромисловий комплекс: правові питання / В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, О.О. Погрібний, В.О. Олійник / За ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: Урожай, 1992. – 192 с.

2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

3. Кодекс законів про працю України. – К.: Національний книжковий проект, 2011. – 96 с.

4. Земельний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 25. – ст.354.

5. Концепція (основи державної політики) національної безпеки України: затв. Постановою Верховної Ради України від 16.01.1997 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №10. – Ст. 85.

6. Про затвердження Типового положення про управління сільського господарства та продовольства обласної, управління сільського господарства Севастопольської міської державної адміністрації: постанова Кабінету Міністрів України № 202 від 12.02.1996 // ЗП України. – 1996. – № 7. – Ст. 217.

7. Про затвердження положень про структурні підрозділи центрального апарату Мінагропрому України: наказ Міністра агропромислового комплексу України від 19.12.1997 № 115.1

8. Про плату за землю: Закон України від 19.09.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 45. – Ст.238.

9. Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі: Постанова Верховної Ради України № 59/94 від 17.06.1994 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 25. – Ст. 201.

10. Про поставки продукції для державних потреб: Закон України від 22.12.1995 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 3. – Ст. 9.

11. Про приватизацію майна державних підприємств: Закон України від 4.03.1992 // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 24. – Ст. 348. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14.02.1992 // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 20. – Ст. 272.

12. Про Концепцію Національної програми відродження села на 1995 – 2005 роки: Постанова Верховної Ради України від 4.02.1994 № 3924-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 23. – Ст. 163.

13. Про невідкладні заходи по прискоренню земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва: Указ Президента України від 10.10.1994 // Урядовий кур'єр. – 1994. – № 176.

14. Про обласний бюджет Київської області на 1997 рік: рішення Київської обласної Ради від 5.08.1997 № 91-09-ХХІІ.

15. Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі: Закон України від 10.07.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 41. – Ст. 188.

Додаткова література:

1. Аграрне законодавство України / Під ред. В.В. Янчука – К.: Юрінком. – 1996. – Вип. 1. – С. 11-16.

2. Амбросов В.Я. Економічна основа концепції розвитку АПК регіону // Економіка АПК. – 1995. – № 5. – С. 34-39.

3. Амбросов В.Я., Баланюк І.Ф., Гладій М.В. Регіональні особливості аграрної реформи // Сучасна аграрна політика України: проблеми становлення. – К., 1996. – С. 386-434.

4. Бейкун А.Л. (у співавторстві) Конструктивний підхід до соціально-правових проблем розвитку малого бізнесу в Україні – важливий елемент ефективності державного регулювання бюджетно-податкових відносин // Бюджетно-податкова політика в Україні (проблеми та перспективи розвитку) / Збірник наукових праць за матеріалами науково-практичної конференції 20-22 грудня 2001 року. – Вид-во Академії ДПС України. – 2002. – С. 496-498.

5. Беяева З.С., Панкратов И.Ф. Государственное руководство колхозами в СССР. – М.: Госюриздат, 1961. – 168 с.

6. Бичкова Ц.В. Правове регулювання в умовах різноманітності форм господарювання в АПК // Радянське право. – 1989. – № 6. – С. 28-31.

7. Бичкова Ц.В. Деякі питання правового забезпечення продовольчої проблеми // Економіка АПК. – 1995. – № 5. – С. 14-20.

8. Бичкова Ц. Регулювання сільськогосподарської діяльності і співвідношення цивільного та аграрного законодавства // Право України. – 1996. – № 7. – С. 38-43.

9. Бичкова Ц.В. Основні засади організації державних закупівель сільськогосподарської продукції // Аграрне законодавство України: проблеми ефективності. – К.: Наукова думка, 1998. – С. 131-140.

10. Бідзюра І.П. Реформування аграрних підприємств на основі приватної власності // Економіка АПК. – 1998. – № 2. – С. 3-5.
11. Волинський Г. Державне регулювання ринкової економіки // Економіка України. – 1996. – № 11. – С. 69-77
12. Губені Ю.Е. Регулювання аграрного ринку в сільському господарстві Чехії // Економіка АПК. – 1998. – № 2. – С. 72-77.
13. Демченко С.Ф. Державне управління у сфері раціонального використання матеріальних ресурсів // Правова держава. – К., 1998. – Вип. дев'ятий. – С. 143-148.
14. Дорошенко В.П. Відновити керованість економікою сільського господарства // Економіка АПК. – 1995. – № 7. – С. 18-23.
16. Єременко В., Привалов В. Роль держави щодо аграрного сектора економіки // Економіка України. – 1994. – № 4. – С. 58-64.
15. Карасик Ю.М. Аграрно-промисловий комплекс України: стан і проблеми // Економіка АПК. – 1995. – № 1. – С. 35-37.
17. Кропивко М.Ф. Державне управління в процесі реформування АПК та його інформаційна підтримка // Економіка АПК. – 1995. – № 10. – С. 46-49.
18. Малес В.М. Ринок і державне керівництво АПК: критерії адекватності // Економіка АПК. – 1995. – № 4. – С. 51-55.
19. Малишева Н.Р. Гармонізація екологічного законодавства в Європі: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук: 12.00.06 / Інститут держави і права НАН України. – К., 1996. – 53 с.
20. Малік М.Й. Організаційні аспекти аграрної реформи в Україні // Економіка АПК. – 1998. – № 1. – С. 3-7.
21. Нестеренко В., Рокоча В. Державне регулювання в соціальному ринковому господарстві ФРН // Політика і час. – 1994. – № 5. – С. 38-47.
22. Нові форми сільськогосподарського виробництва (організаційно-правові питання). – К.: Наукова думка, 1994. – 133 с.
23. Носік В.В. Правове забезпечення соціального розвитку села // Аграрне право України. – К.: Юрінком, 1996. – С. 462-471.
24. Онищенко О.М., Юрчишин В.В. Аграрна реформа: суть і особливості розвитку // Сучасна аграрна політика України: проблеми становлення. – К., 1996. – С. 191-224.
25. Онищенко Н.М. Систематизація законодавства та генеза корпоративних норм в Україні // Правова держава. – К., 1998. – Вип. дев'ятий. – С. 127-130.
26. Павлович З. Правові проблеми державного регулювання і управління АПК в умовах переходу до ринкових відносин та реалізації аграрної реформи // Юридический вестник. – 1994. – № 1. – С. 65-68.
27. Павлович З. Проблеми реалізації аграрної реформи в Україні // Юридический вестник. – 1994. – № 3. – С. 69-72.

28. Павлович З.А. Державне регулювання сільського господарства // Аграрне право України. – К.: Юрінком, 1996. – С. 388-411.
29. Павлович З.А. Проблеми розвитку законодавства про агропромисловий комплекс України // Аграрне законодавство України: проблеми ефективності. – К.: Наукова думка, 1998.- С. 197-230.
30. Проценко Т.П. Правове забезпечення ефективності селянських (фермерських) господарств // Аграрне законодавство України: проблеми ефективності. – К.: Наукова думка, 1998. – С. 108-119.
31. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. – К., 1994. – 236 с.
32. Рабінович П.М. Законодавство сучасної України: до характеристики тенденції розвитку // Вісник Академії правових наук України. – 1996. – № 7. – С. 14-23.
33. Семчик В.І. Законодавче поле аграрної реформи // Економіка АПК. – 1995. – № 1. – С.26-28.
34. Семчик В.І. Особливості приватизації державного майна в АПК // Аграрне законодавство України: проблеми ефективності. – К.: Наукова думка. – 1998. – С. 48-65.
35. Соціально-економічне становище України у 1996 р. (Повідомлення Міністерства статистики України) // Урядовий кур'єр. -1997. – № 26-27. – С. 7-10.
36. Титова Н.І. Аграрне законодавство України // Право України. – 1995. – № 1. – С.6-9.
37. Титова Н.І. Перспективи кодифікації аграрного законодавства України // Тези доповідей на третій Всеукраїнській науково-практичній конференції з питань кодифікації українського законодавства 7-8 грудня 1995 року. – Львів, 1995. – С. 75.
38. Токмачов М.Л. Аналіз діяльності активного сільського населення в Україні // Економіка АПК. – 2013. – № 3. – С. 86-89.
39. Удосконалення господарського механізму агропромислового комплексу. – К.: Урожай. – 1985. – 167 с.
40. Цветков В.В. Бюрократична деформація свідомості державних службовців та боротьба з бюрократизмом // Правова держава. – К., 1998. – Вип. дев'ятий. – С. 136-143.
41. Янчук В.З. Колгоспна власність та її правова охорона. – К.: “Урожай”, 1974. – 80 с.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua/> – офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.mlsp.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства соціальної політики України

4. <http://www.president.gov.ua> – офіційний сайт Президента України
5. <http://www.naiu.kiev.ua> – сайт Національної академії внутрішніх справ України
6. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України
7. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
8. <http://minagro.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України
9. <http://af.gov.ua> – офіційний сайт Аграрного фонду України
10. <http://www.dazru.gov.ua> – офіційний сайт Державного агентства земельних ресурсів України